

— Смърт, смърт на предателите, — реваше настръхнал Бенковски.

— Не се горещи, апостоле, — обади се тогава старият хайдутин дъдо Вълчо. — Тя съ викане няма да се оправи. Дай ми петдесет върни юнаци и аз ще отида въ Копривщица. Може аз да не се върна живъ, но апостолите ще освободя!

Лудъ ли бѣше този човѣкъ или имаше ревашки сили да върши чудеса?

Четата на дѣда Вълча стигна до Копривщица. И спрѣ предъ затвора.

Селяните и чорбаджиите се струпаха, смутени и изненадани.

Бѣловласиятъ хайдутинъ застана срѣдъ четата си и извика на подлечитѣ:

— Какво ме гледате? Не разбирате ли, че предателските ви глави ще се търкалят скоро на мегдана? Три хиляди въоръжени до жѣби българи идатъ отъ Панагюрище и довечера ще бждатъ тука, за да видятъ смѣтките си съ душманите и тѣхните ибрикнии!

Всички слушаха, като зашеметени. Чорбаджиите онѣмѣха. И когато четата освобождаваше затворниците, робските души се прѣснаха по къщите си, за да скриятъ фесовѣтъ си и да си сложатъ калпази на главите.

Когато вечерята четата и освободените напуснаха селото и хванаха балкана, чорбаджиите разбраха какъ ги бѣше измамилъ стариятъ хайдутинъ.

Но тѣ бѣха безсилни да ги стигнатъ.

Преследвани по петите отъ башибозуци и потери, възстаниците се прѣснаха изъ Стара планина. Много отъ тѣхъ паднаха въ сражения, но не се предадоха лесно на враговетѣ.

Каблешковъ и нѣколко негови другари бѣха заловени въ ловчанския балканъ. Немилостивиятъ дъждъ и снѣгъ измокри барута имъ, глада и лишенията прекосиха силите имъ. По мъченическия имъ пътъ отъ Ловечъ до Габрово тѣ бѣха немилостиво изтезавани и бити.

Въ Габрово заведоха учениятъ бунтовникъ при пашата.

Тоя день той бѣше веселъ. Много гости бѣха на софрата му и бѣше се изпило много мастика.

Когато го въведоха въ пашовия сарай, Каблешковъ едва пристѣпяше отъ преживените страдания.

Всички очи се обърнаха къмъ младия хубавъ човѣкъ.

— Ти ли си Тодоръ Каблешковъ? — попита го пашата кротко.

— Азъ съмъ.

— Ти на чорбаджи Бончо синъ ли си?

— Неговъ синъ съмъ!

— Хм, — и пашата изгледа съ съжаление младия робъ. — Абе, момче, — продължи той, — какъ не те бѣше грѣхъ да сложишъ такъвъ срамъ на добрия си баща? Той те прати въ Стамбулъ висока наука да учишъ, голѣмъ човѣкъ да станешъ, съ пари да играешъ и на уважение да бждешъ, а ти вдигна ржка срещу султана!

— Азъ вдигнахъ ржка срещу тиранията! — отвърна Каблешковъ и въ очите му блѣсна пламъкъ.

— Не ти ли дожалъ за младостта ти и за учеността ти, бе момче?

— Само една жалъ излъчва сърдцето ми, паша ефенди, — жалъ по моя поробенъ народъ, по моите измъчени братя!

— А знаешъ ли какво очаква бунтовниците противъ султана?

— Знамъ! — и Каблешковъ изправи високо глава.

— Лудъ! Той е лудъ! — извика пашата.

— Лудъ е, — повториха гостите му, чиито помѣтени отъ мастика очи не слизаха отъ бунтовника.

— За такъвъ день ли те е раждала майка ти? — извика пашата.

— За Великъ день! За оня великъ день, въ който и азъ ще дамъ живота си за свободата на България! — отговори Каблешковъ. И извика: — Долу робството! Да живѣе България!